

Dezbateri

Salariul minim în România - între deziderate și restricții.

O abordare socio-economică

Vineri, 29 septembrie 2017

-scurtă prezentare-

Cadru general al dezbaterilor cu privire la stabilirea salariului minim la nivel european

În ianuarie 2017, membrii **Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale din Parlamentul European**, au adus în discuție necesitatea ca Comisia Europeană să ceară tuturor Statelor Membre introducerea unei **legi naționale pentru salariu minim**. La ora actuală, în Uniunea Europeană **22 de State Membre au legi care stabilesc salariu minim**. Nu se întâmplă în cazul Suediei, Danemarcei, Italiei, Ciprului, Austriei și Finlandei. La această cerere a membrilor Parlamentului European, *Comisarul European pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale, competențe și mobilitatea forței de muncă*, Marianne Thyssen, a răspuns că **legile care stabilesc salariu minim sunt în competența guvernelor naționale, nu a Comisiei Europene**.

Maria João Rodrigues, membră a Parlamentului European din partea socialiștilor europeni și fostă ministru a muncii în guvernul portughez, a declarat într-un interviu acordat Euractiv că "trebuie să avem un cadru european care să stabilească că toate statele membre ar trebui să aibă un salariu minim și apoi nivelul concret al salariului minim ar trebui stabilit în fiecare stat membru." În raportul elaborat de **europarlamentara João Rodrigues cu privire la "European Pillar of Social Rights"**¹ se propune ca cuantumul salariului minim la nivel național să fie de cel puțin **60% din venitul mediu din fiecare țară**.

Pe de altă parte, **Confederația Europeană a Sindicatelor** (European Trade Union Confederation) susține idee că salariul minim trebuie să fie agreat acolo unde sindicatele și angajații doresc să fie, dezbateri pe această temă nu ar trebui să fie impusă.

Dezbateri cu privire la stabilirea unui salariu minim la nivelul fiecărui Stat Membru este susținută și de declarația pe care Președintele Comisiei Europene, Jean-Paul Juncker a făcut-o în ianuarie 2017. În declarația sa, **Președintele Juncker, pleda pentru existența salariului minim în fiecare țară a Uniunii Europene – "Există un nivel al demnității pe care trebuie să-l respectăm"**². Totodată Președintele Juncker, a încurajat prin recente declarații pe care le-a făcut, și companiile ar trebui să adopte salariul minim pentru a

¹ Raportul elaborat de Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale în decembrie 2016, poate fi accesat la <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2016-0391+0+DOC+PDF+V0//EN>

² Mai multe informații despre declarația Președintelui Juncker la <http://www.euractiv.com/section/social-europe-jobs/news/juncker-reiterates-support-for-minimum-salary-in-each-eu-nation/>

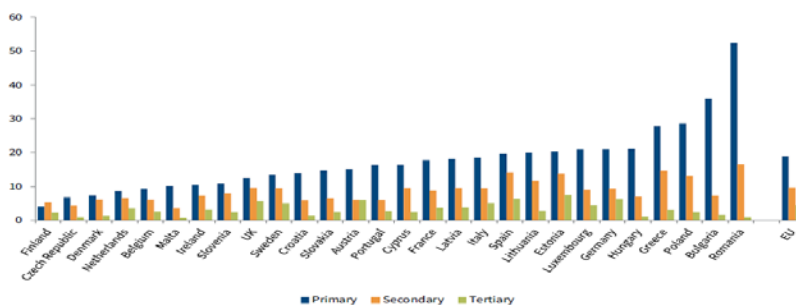
descuraja "dumping-ul social" (care de fapt face ca companiile să angajeze forță de muncă ieftină, deseori prin angajarea migranților sau mutarea producției în țări cu salarii mai mici.)

Necesitatea stabilirii salariului minim decent este clar definită în **Pilonul european al drepturilor sociale** (European Pillar of Social Rights), în **Capitolul II: Condiții de muncă echitabile**, după cum urmează: "Trebuie asigurate salarii minime adecvate, care să poată răspunde necesităților lucrătorului și ale familiei acestuia, ținând cont de condițiile economice și sociale existente la nivel național și protejând totodată accesul la un loc de muncă și stimulentele pentru căutarea unui loc de muncă. Sărăcia persoanelor încadrate în muncă trebuie preîntâmpinată. Toate salariile trebuie fixate într-un mod transparent și previzibil, în conformitate cu practicile naționale și cu respectarea autonomiei partenerilor sociali"³.

Un salariu minim adecvat este esențial mai ales în cazul celor săraci care muncesc, așa cum este cazul României care alături de Bulgaria are rata cea mai mare a sărăciei în rândul persoanelor angajate. La ora actuală, România are mari disparități teritoriale în ceea ce privește dezvoltarea socio-economică, șomajul, ocuparea în agricultura de subzistență, sărăcia și sărăcia în rândul persoanelor angajate.

În legătură cu sărăcia persoanelor angajate sau încadrate în muncă, dintr-un raport publicat de **Eurofound în luna septembrie 2017** pe tema **Sărăcia persoanelor încadrate în muncă în Uniunea Europeană** (In-work poverty in the EU⁴), se precizează că diferențele din punct de vedere al ciclului educațional parcurs, sunt cele mai mari în România, unde 52% dintre cei cu studii primare sunt expuși riscului sărăciei la locul de muncă, în comparație cu doar 1% dintre cei care au absolvit învățământul terțiar.

Proportion of workers at risk of in-work poverty (%) by educational level
Statistics for EU Member States, 2014

Source: EU-SILC 2014 microdata, weighted by PX200, all working-age people

³ Pilonul european al drepturilor sociale în 20 de principii, https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_ro#capitolul-ii-condiiti-de-munca-echitabile

⁴ Raportul integral poate fi accesat pe pagina Euofound la adresa <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2017/in-work-poverty-in-the-eu>

Câteva elemente cheie ale raportului Eurofound *Salariile minime legale în Uniunea Europeană în 2017* (Statutory minimum wages in the EU 2017)

Cu privire la evoluția salariului minim la nivelul Statelor Membre, Eurofound – Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă, a elaborat un raport – ***Salariile minime legale în Uniunea Europeană în 2017*** (Statutory minimum wages in the EU 2017⁵). În raport se precizează că, termenul "salarii minime" se referă la diferite restricții legale ale celei mai scăzute rate plătite de către angajatori, angajaților. În cele mai multe state, salariile minime sunt reglementate de legi oficiale.

Nivelul salariului minim diferă de la o țară la alta. De exemplu la 1 ianuarie 2017, nivelul cel mai scăzut al salariului minim este în Bulgaria, 235 Euro, urmată de România (1.450 lei, adică 322 Euro). Cele două state sunt urmate de Portugalia, Grecia și Spania, unde valoarea salariului minim este între 500-1.000 euro. La polul opus, se află Luxemburg unde salariul minim lunar este de 1,999 Euro.

Conform Eurostat⁶, la 1 ianuarie 2017, în funcție de nivelul salariului lunar minim brut exprimat în euro, statele membre UE pot fi împărțite în trei grupuri:

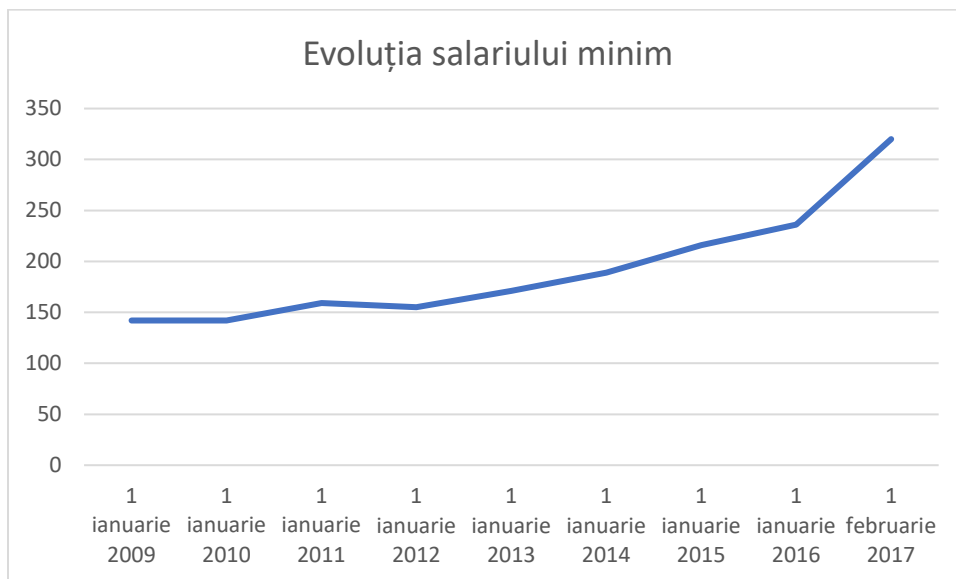
- **Grupul 1**, în care salariile minime **au fost mai mici de 500 EUR pe lună în ianuarie 2017**. Acest grup este alcătuit din următoarele state membre UE: Bulgaria, România, Letonia, Lituania, Republica Cehă, Ungaria, Croația, Slovacia, Polonia și Estonia; Salariile minime la nivel național au variat între 235 EUR în Bulgaria și 470 EUR în Estonia.
- **Grupul 2**, în care salariile minime **au fost mai mari de 500 EUR și mai mici de 1 000 EUR pe lună în ianuarie 2017**. Acest grup este alcătuit din următoarele state membre UE: Portugalia, Grecia, Malta, Slovenia și Spania; salariile minime la nivel național au variat între 650 EUR în Portugalia și 826 EUR în Spania.
- **Grupul 3**, în care salariile minime **au fost mai mari de 1 000 EUR pe lună în ianuarie 2017**. Acest grup este alcătuit din următoarele state membre UE: Regatul Unit, Franța, Germania, Belgia, Țările de Jos, Irlanda și Luxemburg; salariile minime la nivel național au variat între 1 397 EUR în Regatul Unit și 1 999 EUR în Luxemburg.

În ceea ce privește evoluția creșterii salariului minim, în 2016-2017, la nivelul statelor care au o lege care stabilește salariul minim, respectiv 22 de state, 15 au avut o creștere semnificativă a salariului minim. Astfel, România, Ungaria și Republica Cehă au avut creșteri ale salariului minim de 38%, 15% și 11%. Dacă luăm în considerare o perioadă mai lungă în care au avut loc creșteri ale salariului minim la nivelul Statelor Membre, respectiv 2010-2017, România a beneficiat de cea mai mare creștere, 142%. România fiind urmată de Bulgaria cu 92%, Ungaria cu 73% și Estonia cu 69%.

⁵ Raportul integral poate fi accesat pe pagina Eurofound la adresa <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef1703en.pdf>

⁶ Eurostat, Statistici privind salariu minim, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Minimum_wage_statistics/ro#Varia.C8.9Bii_ale_salariilor_minime_la_nivel_na.C8.9Bional

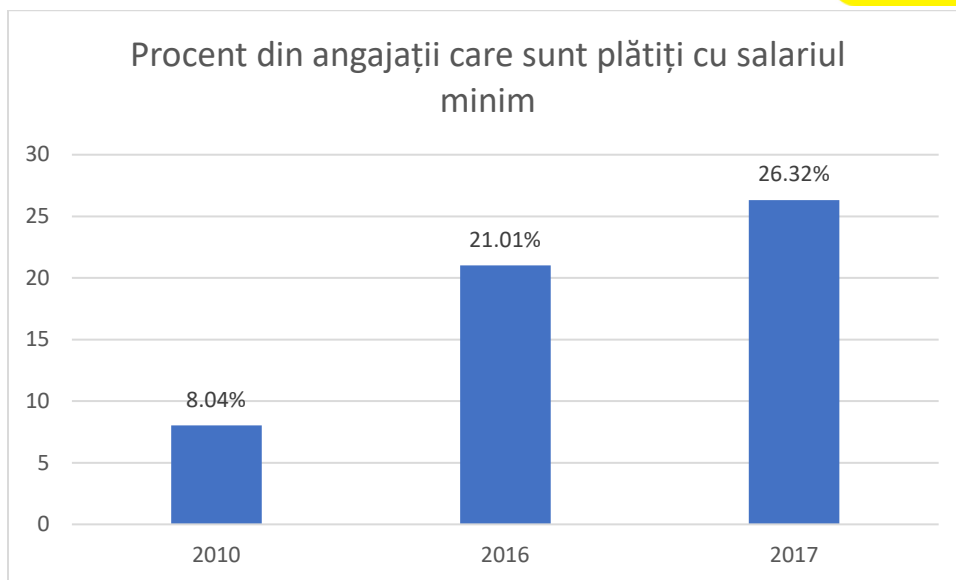
Atât în cazul României cât și a celor trei alte state menționate mai sus trebuie subliniat că la nivelul anului 2009, valoarea salariului minim era foarte mică, de exemplu la 1 ianuarie 2009, salariul minim era de 142 Euro, respectiv 600 lei.

Schimbările cu privire la creșterea salariului minim sunt legate de creșterea prețurilor. În stabilirea cuantumului salariului minim are loc o consultare între Guvern și actorii sociali, cum este în cazul României sau este discutată și stabilită prin voință politică (discuțiile din campania electorală 2016). Valoarea de 1,450 lei a salariului minim în România a fost stabilită prin Hotărârea de Guvern nr. 1/2017 și a intrat în vigoare începând cu 1 februarie 2017.

În ceea ce privește stabilirea salariului minim în România la nivelul anului 2017 sunt așteptate schimbări determinate și de discuțiile care au loc la nivelul Consiliului Național Tripartit, dar și de angajarea unui grup de experți care va analiza studiile existente și evoluția salariului minim, pentru dezvoltarea unui mecanism de stabilire a salariului minim⁷.

⁷ Mădălina Ecaterina Popescu, Eva Militaru, Dan Pele, Miruna Marinescu Mazurencu, Valentina Vasile, Simona Ilie, Adina Mihăilescu, Adela Șerban, *Support for establishing a minimum wage-setting mechanism in Romania*, Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale – INCSMPS

Câteva concluzii ale raportului Eurofound cu privire la salariul minim legal, la nivel anulului 2017 sunt:

- Variații ale salariului minim la nivelul Uniunii Europene - salariu minim din Bulgaria este de 8,5 ori mai mic ca cel din Luxemburg;
- Creșteri și reduceri ale salariului minim – între 2010-2017 a crescut salariu minim cel mai mult în Bulgaria și România, dar a scăzut în Grecia, cu 22% în 2012, de la 751 euro la 586 euro pe lună;
- Mecanismele de stabilire ale salariului minim diferă la nivelul Statelor Membre - au loc consultări cu partenerii sociali sau prin mecanisme de indexare automată a salariilor minime;
- Salariul minim este stabilit prin decizie unilaterală sau prin colaborare – gradul de implicare al Guvernelor în stabilirea salariului minim variază la nivelul Statelor Membre;
- Procentul angajaților care sunt plătiți cu salariul minim – gradul de acoperire variază de la 3% în Belgia sau Republica Cehă la 35% în Grecia.

Pornind de la aspectele menționate mai sus, am invitat reprezentanții Guvernului, cercetătorii implicați în proiectul Eurofound, și din alte institute de cercetare, partenerii sociali, să-și expună punctul de vedere cu privire la salariu minim în România și să discutăm despre:

- Mecanism de stabilire a salariului minim la nivel european și național. Perspective și recomandări;
- Salariul minim ca instrument de politici publice. La nivelul societății există nenumărate critici cu privire la creșterile înregistrate în ultimii ani în ceea ce privește salariul minim și chiar cu privire la existența însăși a unui salariu minim. Datele și analizele ne arata, însă, că efectele creșterilor salariului minim sunt mai degrabă benefice, iar salariul minim poate fi un instrument de politici publice care, dacă e folosit corespunzător, poate genera dezvoltare;
- Analiza impactului salariului minim asupra principalelor variabile ale nivelului de trai al salariaților;
- Aspecte sociale indispensabile pentru determinarea unui nivel sustenabil al salariului minim. Stabilirea nivelului salariului minim garantat în plată trebuie să țină cont, pe lângă evaluarea capacității economiei de a susține noile costuri salariale, de informațiile provenite din analiza modului

în care un set de aspecte sociale sunt influențate de creșterea sau de menținerea salariului minim la un anumit nivel.

- Salariul minim ca instrument de încurajare a echității sociale. În cadrul societăților moderne, instrumentele care asigură redistribuirea echitabilă a valorii nou create sunt politica fiscală, salariul minim și contractele colective de muncă. Aceste instrumente trebuie utilizate inteligent și trebuie să se sprijine reciproc pentru a genera efecte pozitive la nivel macroeconomic.
- Salariul minim în România - realitate sau himeră?
- Perspectiva patronatelor asupra mecanismului de stabilire a salariului minim în România.

Contact Corespondent Național pentru România:

Institutul European din România, www.ier.ro

Adresă: bd. Regina Elisabeta nr. 7-9, sector 3, București, România, Tel: +4021 3142696, Fax: +4021 3142666, email: ier@ier.gov.ro

Pentru mai multe informații vă rugăm accesați: <http://www.eurofound.europa.eu/>